Horizon.*taal*

Jaargang 37 nummer 219 **Mei - Juni 2006**

HORIZONTAAL

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w., 37ste jaargang.

Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Redactie en administratie:

Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen
tel.: 03 234 34 00
fax: 03 233 54 33
E-post: horizon.taal@skynet.be
Webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl.

Abonnementen: 25,00 EUR

Rekeningen:

t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen: KBC 402-5510531-55
of Fortis 001-2376527-06.

Redactie:

Lode Van de Velde

Medewerkers:

Petro De Smedt, Ivo Durwael, Agnes Geelen, Paul Peeraerts, Roland Rotsaert, André Ruysschaert, Emiel Van Damme, e.a.

Verantwoordelijke uitgever:

Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Advertentietarieven: (alle prijzen zijn in euro)

	1-malig	3-malig*	6-malig*
formaat 1/1:	250	625	1000
formaat 1/2:	150	375	600
formaat 1/3:	110	275	440
formaat 1/4:	80	200	320
formaat 1/6:	55	140	220
formaat 1/12:	30	75	120

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie
van een door u drukklaar geleverd exemplaar.

Op deze tarieven geldt het BTW-tarief van 21%.

Kleurtoeslag bedraagt 125 euro per kleur en per inlassing.

Een 10-tal lezers heeft gereageerd op mijn vorige redactioneel, waarvan er 6 zich uitspraken voor een *fonetisse en konsekwente* spelling, oftewel 60%. Twee anderen wensten alles in het Esperanto.

Graag had ik hierbij DD uit Antwerpen geciteerd, omdat ik het er volkomen mee eens ben:

Uit onerdzeok is al ekelee jraen gledeen gelekben dat het nteis umaitakt of we ozne wordeon nu jisut of fuot shijcrevn. Zlonag de ersete en latatse lteetr op hun paltas satan, is het geen ekenl porlebem om bvijorobeled een brechit als dit te leezn.

Niemand kent al die spellingsregeltjes, niemand heeft nog nooit een fout geschreven. En mensen die dan toch nog de moeite doen iets meer over hun taal te leren blijven in de kou staan. Want voordat men al die regeltjes kent, hebben ze het weer allemaal veranderd.

Volgens mij is het de bedoeling dat mensen met elkaar kunnen communiceren, elkaar kunnen verstaan. Van een dt-fout zal niemand doodgaan, van een tussen-n die zoek is evenmin. Gooi al die regels in de vuilbak!"
P.S. Of leer gewoon Esperanto: inderdaad, probleem opgelost.

In Nederland hebben tegenstanders van de Taalunie hun eigen **Witte Boekje** uitgegeven, ter vervanging van het nieuwe Groene Boekje… Doch, zo wordt het natuurlijk helemaal moeilijk. Een terechte reactie van een vader was dan ook: *"Welk Boekje moet ik mijn tienerdochter nu laten volgen?!"*

Zelf betreur ik ten zeerste dat indertijd de progressieve spelling afgeschaft werd, want juist die spelling was een natuurlijke eerste stap in de goede richting: namelijk naar een *logisse*, *fonetisse* taal.

Als *kompromi* ga ik voorlopig de ingestuurde teksten in de spelling van de schrijver laten, in de hoop dat de Taalunie met een degelijke, uniforme spelling op de proppen komt vooraleer onze Taal helemaal teloor gaat…

Lode

INHOUD

Iedereen is vast wel eens in het buitenland geweest waar hij of zij niets van de taal begreep; of heeft toch zeker een fragment op televisie gezien in een totaal onverstaanbare taal. Wij zeggen dan al gauw dat het voor ons Chinees *is. De Engelsen zeggen dat het Grieks is voor hen (*It's all Greek to me*) en Esperantosprekers zeggen dat het net* Volapük *is.*

Kannitverstan

De Duitse dichter en schrijver van kortverhalen Johann Peter Hebel (1760-1826), heeft een mooi verhaal geschreven over onverstaanbaarheid: *Kannitverstan*. Het gaat over een Duitse leerjongen die pas in Amsterdam aankomt en er zeer geïnteresseerd rondwandelt. Af en toe vraagt hij wat aan de mensen die hij op straat tegenkomt. Deze verstaan echter zijn Duits helemaal niet, zodat ze telkens 'Kannitverstan' antwoorden. Dus neemt hij aan dat de eigenaar van dat prachtige huis waar hij naar vroeg de Heer *Kannitverstan* is, die dan even later ook de eigenaar van de grote vloot schepen in de haven blijkt te zijn, enzovoort... (Het einde is prachtig, dus ik stel voor dat je het verhaal zelf leest, in Esperantovertaling verder in dit nummer!)

Bij de beesten

Koeterwaals is nog zo'n mooi woord. De volksetymologie ziet hierin het woord 'Waals', doch in werkelijkheid is het woord ontleend aan het Duitse "kauderwelsch", dat ook in het Deens is terecht gekomen als "Kaudervælsk". Volgens bronnen op het internet (Wikipedia e.d.) zou het eerste deel verwijzen naar het Tiroolse plaatsje Chur (Kauer in de plaatselijke taal) waar men Welsch spreekt, een Reto-romaanse taal. Mijn etymologisch woordenboek (uit 1958) meent echter dat 'koeteren' van het Duitse *kaudern* komt, het geluid dat kalkoenen maken in het Duits... Een achterhaalde verklaring zo blijkt, want zowel de nieuwste ethymologische Van Dale als de Prisma geven de eerste verklaring.

De Fransen beklagen zich over gebrekkige sprekers als volgt: *parler français comme une vache espagnole*. In Scandinavië spreekt men over 'kraaientaal': *kragemål* (Deens), *krákumál* (Faroes) en *kråkemål* (Noors) terwijl de Finnen van 'varkensduits' spreken: *siansaksa*. Soms worden deze woorden ook gebruikt voor het opzettelijk verdraaien van woorden als geheimtaal, zoals ook in het Engelse *Pig Latin*.

Barbaren

Het woord 'barbaar', dat bijna in alle Europese talen voorkomt, is afkomstig uit het Oude Griekenland, waar de Grieken van vreemde talen (andere dan het Latijn dat toen wel hoog aangeschreven stond) enkel zoiets begrepen als <<*brbrbr*>>, vanwaar het woord barbaar ontstaan is. Pas nadien heeft het de 'barbaarse' betekenis gekregen. (De Griekse en Romeinse beschaving waren toen al zodanig ontwikkeld dat de niet-Grieken en niet-Romeinen in vergelijking als snel als 'wilden' beschouwd werden.)

Datzelfde woord is ook in het Arabisch terecht gekomen, waar het aangeduid werd om de niet-Arabische bevolking te benoemen, die we ook nu nog als *Berbers* kennen. (De klankverschuiving is niet verwonderlijk als je weet dat het Arabisch slechts een medeklinkerschrift hanteert...)

Stommen

Het woord Slavisch komt van *slovo* (in het modern Russisch), dus de Slavische volkeren waren de mensen 'die het woord hadden'. Vandaar ook de namen <u>Slow</u>akije, <u>Slov</u>enië enz. Niet-Slaven waren bijgevolg 'stommen'. Waarschijnlijk waren de Duitsers de belangrijkste Westerse buur van de Slavische volkeren, want juist die kregen in de Slavische talen de benaming 'stomme': "ne-mets" (mogelijk verwant met het Russisch *nemoj*, "niet de mijne" = "niet mijn taal" ?).

Zo hebben we: *немец* (Bulgaars en Russisch), *niemiec* (Pools), *němec*

(Tsjechisch), *nemac* (Kroatisch), *німец* (Oekraiens), hetgeen de Hongaren overnamen als *német* en de Roemenen als *nemţesc*.

Nederlands x 2 = ?

Het is niet onaannemelijk dat een Engelsman wat Nederlands verstaat, zoals een Fransman wat Spaans of Italiaans. Maar mochten we het Nederlands dubbel zo moeilijk maken, zou de Engelsman er niets meer van verstaan, zo blijkt uit hun uitdrukking voor een onverstaanbaar gebrabbel: *double Dutch*. Interessant hoe je een taal kan 'verdubbelen'... Volgens de website www. word-detective.com zou de term reeds lang geleden in New York ontstaan zijn, waar (niet-Nederlandse) kinderen een touwspring-techniek ontwikkeld hadden met twee touwen. De naam van deze techniek is overgegaan in het algemeen taalgebruik, waar alles wat men niet verstond toen reeds als *Dutch* aangeduid werd... en *double Dutch* is dan ook een grappige versterking met een mooie alliteratie.

Klanknabootsingen

We hebben *brbrbr* al gehad, maar ook de woorden 'babbelen' en 'brabbelen' zijn klanknabootsingen voor 'gestamel'. Dit (Middel-)Nederlands woord is mogelijk in het Engels terecht gekomen als het werkwoord *to brabble*, waar ook al *gibberish* bestond.

Bronnen:

- Hondsdraf. Waar komen onze woorden vandaan? Nicoline van der Sijs, 2004, Sdu Uitgevers, Den Haag. ISBN: 90-12-10087-9.
- Ethymologisch woordenboek, Dr. J. de Vries, 1958, Uitg. Het Spectrum Antwerpen/Utrecht (Uit de reeks 'Aula Boeken')
- De Grote Taalatlas, 3e herziene druk 1999, Uitg. Schuyt & Co. ISBN 90 6097 4824
- http://www.merriam-webster.com
- http://www.wikipedia.org
- Andere internetpagina's

TAAL	GEZEGDE	VERWIJST NAAR:
Duits	das sind für mich alles böhmische Dörfer[1], das sind für mich alles spanische Dörfer	Bohemië, Spanje
Engels	It's all Greek to me	Grieks
Engels (Australie)	it's Hebrew to me	Hebreeuws
Esperanto	estas por mi Volapuko	Volapük
Fins	siansaksa (varkensduits)	Duits
Frans	pour moi c'est de l'hébreu, pour moi, c'est du chinois	Hebreeuws, Chinees
Hongaars	ez nekem kínaiul van	Chinees
Italiaans	questo è turco per me	Turks
Russisch	это для меня китайская грамота [eto dlja menja kitajskaja gramota]	Chinees
Spaans	esto es griego para mí	Grieks
Zweeds	rena grekiskan	Grieks

[1] Als je enkele Boheemse plaatsnamen ziet, begrijp je als snel hoe het komt: Hraštičky, Dolní Slivno, Břví, ...

Er worden veel diverse argumenten gebruikt bij het pleiten voor het gebruik van het Esperanto als internationale taal. Eén ervan is ongetwijfeld de verwijzing naar de quasi onmogelijkheid om een bestaande en nog gebruikte nationale taal op een democratische wijze te doen aanvaarden door alle wereldmogendheden. Er komt altijd verzet van een of andere groep die een eigen nationale taal als belangrijk beschouwt. Er zijn hiervoor vele redenen, en één er van is het feit dat een nationale taal wordt geschraagd door sociaal-economische gegevens, die worden doorgegeven met het gebruik van de taal zelf.

Het is eigenlijk onmogelijk een nationale taal als een zuiver gebruiksinstrument te zien. Dit argument werd nog eens duidelijk geïllustreerd tijdens de bijeenkomst van de 25 regeringsleiders van de Europese Unie te Brussel op 23 maart ll. De Franse president Jacques Chirac verliet plots de vergaderzaal, onmiddellijk gevolgd door zijn ministers Thierry Breton (Economie en Financiën) en Philippe Douste-Blazy (Buitenlandse zaken).

Het incident gebeurde op het ogenblik dat de Fransman Ernest-Antoine Seillière, voorzitter van de UNICE te Brussel (de zeer sterke lobby van de Europese Federatie van Ondernemingen), zijn tussenkomst begon met in het Engels te zeggen "Ik druk mij uit in het Engels, want dit is de taal van de handel"...

President Chirac en zijn twee ministers zijn slechts teruggekomen nà de uiteenzetting van E.A. Seillière. Toevallig of niet, dit incident gebeurde tijdens de week van de Franse taal en de Franssprekenden, en wordt nog onderlijnd door het feit dat het Frans één van de drie interne werktalen is (met het Engels en het Duits) van de Europese Commissie. (Bron: Le Figaro:23-03-06)

Dit gebeuren werd onmiddellijk overgenomen door verscheidene kranten en tijdschriften overal ter wereld. Eén ervan is De Taalpost op internet, onder redactie van Marc van Oostendorp (die wij reeds kennen als eerste Nederlandse hoogleraar Interlinguistiek en Esperanto aan de universiteit van Amsterdam, en als auteur van het boek "Een Wereldtaal - De geschiedenis van het Esperanto" namens het Genootschap *Onze Taal*) en van Ludo Parmentier voor *Van Dale Lexicografie*. In Taalpost nr. 519 wordt geschreven "De Franse president Chirac heeft de Europese top tijdelijk verlaten omdat een landgenoot Engels sprak en geen Frans."

Alhoewel president Chirac in onze kaart speelt, veronderstellen wij met bijna zekerheid dat de presidentiële handelwijze eigenlijk door chauvinistische redenen is ingegeven. Immers, er was een verkiezingstijd, waarin de president zich gunstig over het Esperanto uitsprak, maar hij was die uitspraak compleet vergeten nà de verkiezingen. Niets nieuw onder de zon.

Tussen haakjes, en omdat ik Bruggeling ben, in Taalpost nr. 520 wordt vermeld dat de dialecten van Brugge en Antwerpen stand houden, terwijl die van Brussel en Gent verdwijnen.

Grégoire Maertens

Zie ook: http://www.taalpost.nl

(Het vermelde boek *"Een Wereldtaal, De geschiedenis van het Esperanto"* is verkrijgbaar bij FEL tegen 18.55 Euro.)

Zopas haalde ik de tweede oude koe uit de gracht. Immers, na de heruitgave van de Nederlandse tekst van het Fundamento lieten we nu een facsimile-uitgave van het *Unua Libro por Francoj* (Eerste Boek voor Fransen) het Antwerpse licht zien. Waarom? Uiteraard omdat ik beide boekjes bijzonder belangrijk vind, en ook vind dat iedereen er zou moeten over beschikken. En laat me nu eens uitleggen wat er interessant is aan die oude beschimmelde koeien.

Het eerste boekje - eigenlijk het derde, of het derde eerste, want er was enkele weken voordien een Russische versie en ook een Poolse verschenen - was het begin van het Esperanto. Esperantisten, en niet alleen zij, beseffen niet voldoende wat voor een onwaarschijnlijk mirakel het wel is dat Zamenhof met dat kleine onooglijk werkje er zou in slagen zijn taal over heel de wereld te verspreiden. Stel u eens in de plaats van Zamenhof, veronderstel eens dat ge iets fantastisch ontdekt hebt, ge hebt geen geld, ge woont in een land dat censuur kent en het contact met de buitenwereld schuwt, ge hebt geen sponsors, ge hebt geen buitenlandse kennissen en ge wilt de wereld veroveren. Ge wilt uw product aan de ganse wereld tonen. Hoe doet ge dat? Veronderstel er dan nog eens bij dat ge leeft in een tijd zonder computers en zonder internet. Ge moet bovendien uw werkje in eigen land en op eigen kosten laten drukken, en dan hopen dat buitenlanders het komen kopen.

De vader van Zamenhof geloofde er (waarschijnlijk) niet in. Maar de zoon krijgt zijn aanstaande schoonvader zo ver, en zo enthousiast, dat hij (de schoonvader!) hem alvast de helft van de voorziene bruidsschat van zijn dochter toestopt en laat uitgeven vooraleer er gehuwd wordt, om hem (Zamenhof) toe te laten zijn utopie de wereld in te zenden. Lezer, hebt ge een dochter? Zou haar vrijer U ook zo ver krijgen? Voor een idee dat niet gericht is op snel rijk worden, maar op het een beetje beter maken van de wereld? Ik denk dat ik mijn dochter voor enkele jaren naar China zou sturen, tot haar bloed weer rustig stroomt. Mijnheer Silbernik was uit ander hout gesneden, hij dacht er anders over.

Toon het boekje aan een taalleraar, en zeg hem dat het een volledig leerboek is van een taal. Dat dit bovendien bewezen is, want alles is daar begonnen. Zamenhof was de enige esperantist toen het boekje verscheen. Ach ja, Clara was er ook nog, maar "Edzo kaj edzino estas nur unu" zegt Zamenhof zelf. Onze pioniers hebben met dat boekje de taal geleerd, en wel volledig. Het kan niet, maar het is zo! Een feit is sterker dan de sterkste theorie of de sterkste mening.

Toen ik aan de universiteit studeerde was er een professor die over "kunsttalen" sprak en eens ging uitleggen waarin ze van natuurlijke talen verschillen. Ik heb al zijn kenmerken (o.a. geen familietaal; geen moedertaalsprekers) het één na het andere kunnen weerleggen, op zijn minst voor het Esperanto. Hij kon geen enkel bruikbaar kenmerk vinden. Ik heb ze hem dan gegeven (en hij heeft ze aanvaard).

In tegenstelling tot de natuurlijke talen gaat bij kunsttalen de geschreven taal (de geschreven vorm van de taal) vooraf aan de gesproken taal. Of moeten we de dialogen van Zamenhof met zijn spiegel ook als conversatie bestempelen? Niet alleen de schrijftaal bestaat vooraleer de spreektaal verschijnt maar, en dat is zeer bijzonder, ook de grammatica bestaat vooraleer de taal verschijnt. Bij nationale talen, en dat is men tegenwoordig blijkbaar helemaal vergeten, werd de grammatica opgesteld in een poging de "wetten" waaraan een bepaalde taal onderworpen is te vinden, op te stellen. Grammatica is geen natuurlijk product, komt niet van O.L.Heer en is ook niet uitgevonden om kinderen of volwassenen te pesten. Grammatica dient om het leren van vreemde talen (en ook de eigen taal) te

vergemakkelijken, of gewoonweg mogelijk te maken. Het is gewoonweg absurd (misdadig?) het onderwijs van grammatica te verbieden, zoals dit nu het geval is in onze scholen.

Vermoedelijk is het volgende niet het geval voor alle kunsttalen, maar het Esperanto is van bij het onstaan ervan een literatuurtaal! In dat eerste boekje bevindt zich heel wat echte literatuur, zowel originele gedichten als vertaalde gedichten, zowel origineel proza als vertaald proza.

Zou het zijn wegens het naïeve idee van Zamenhof, het verkrijgen van geschreven beloften van tien miljoen mensen, dat esperantisten beschaamd lijken te zijn over het eerste boek? Waarom verschenen er, behalve in het Esperanto door Zamenhof zelf, alleen maar vertalingen in het Zweeds en in het Engels? Originele "Eerste Boeken" bestaan er in het Russisch, het Pools, het Frans en het Duits. Ik weet het niet. Ook van het Fundamento verschenen er slechts een zeer beperkt aantal vertalingen. De pioniers verkozen zelf meer uitgebreide leerboeken te publiceren, en daar hebben ze wel goed aan gedaan. Vermoedelijk was er dan ook geen geld meer om het kleine brochuurtje te drukken. Bovendien, de pioniers waren voor het overgrote deel mensen uit één van de taalgebieden van de originele uitgaven van het *Unua Libro*.

Schaf u vlug een exemplaar aan van de Franse uitgave van dit fantastisch boekje, lees het en gebruik het om te informeren.

pds

(De Franse versie *Langue Internationale: préface et manuel complet*, is verkrijgbaar bij FEL tegen 5 euro.)

Дръ ЭСПЕРАНТО.

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЯЗЫКЪ.

ПРЕДИСЛОВІЕ

и

ПОЛНЫЙ УЧЕБНИКЪ.

(por Rusoj)

Цѣна 15 копѣекъ

ВАРШАВА.

1887.

Zou dit de eerste Eerste zijn?

Rezulto: LA PLIMULTO KREDAS JE LA FINA VENKO DE ESPERANTO !

En novembro 2005 mi faris etan privatan enketon inter la delegitoj de UEA. Starigita estis jena (simpla) demando: Ĉu vi kredas je la "fina venko" de Esperanto (en la tradicia senco)? Petita estis simple respondi per JES aŭ NE (sen komento). Oni rajtis rifuzi la respondon aŭ ne respondi.

Konkreta difino de la "fina venko" intence ne estis donita, unue ĉar pri la konkreta kaj valida difino eblas diskuti, due mi lasis al la respondontoj la liberecon mem imagi al si kion por ili signifas "fina venko de Eo". Krome mi supozis, ke esperantistoj scias ĝenerale, kion signifas "fina venko" de Esperanto. En la respondoj mi efektive gajnis la impreson, ke la plimulto bone sciis kion signifas "fina venko".

Por tamen doni iun difinon: *Fina venko signifas, ke Eo iam estos parolata de la homoj en la tuta mondo en formo de dua lingvo por ĉiuj (ĝenerala senco), aŭ ekz. ke ĝi estos oficiale enkondukita en la lernejoj, adoptitaj de registaroj kaj internaciaj organizoj (pli konkreta senco). Vidu ekz. http://eo.wikipedia.org/wiki/Fina_venko.*

La respondintojn mi petis modifi sian opinion, kaze ke la de ili donita respondo neniel kongruas kun unu el la difinoj troveblaj sur la indikitaj retpaĝoj. Kaj mi invitis ilin komenti la temon. Due, mi intence rezignis pri komplika (sociologia) enketo por rikolti kiel eble plej multajn respondojn (dum iuj laŭdis tiun enketon, aliaj riproĉis, ke ĝi estas aŭ tro primitiva aŭ banala aŭ superflua). Por atingi mian celon tiu formo de enketo sufiĉis.

Trie, mi garantiis, ke tiu enketo estas anonima kaj konfidenca. La respondintojn mi ŝatus "reuzi" por iu pli "serioza" enketo, kiun oni povus ellabori kun interesitaj fakuloj.

Mi faris tiun ĉi enketon kaj bezonis la rikoltitan informon en kunteksto kun studo pri la internacilingva problemo, kiu aperos en Svisa Enciklopedio Planlingva. Por iom "flari" la aktualan sintenon rilate la temon "fina venko" estis farita tiu enketo kaj elektitaj la delegtioj de UEA.

Pri la rezultoj mem:
La mesaĝon ricevis 750 UEA-delegitoj - 576 viroj kaj 174 virinoj (kiuj estis hazarde elektitaj de mi kaj kiuj havis retadreson en la Jarlibro de UEA) en 70 landoj. Por ne influi tiel aŭ aliel la enketon mi principe ne sendis la demandon al personaj konatoj (kun kelkaj esceptoj) kaj ne al la delegitoj de Svislando, kiujn mi konas preskaŭ ĉiujn persone.

Respondis entute 180 personoj (122 viroj kaj 58 virinoj), ene de 2-3 semajnoj, tio estas 24%. De 570 (76%) ne venis respondo. Inter la 58 virinoj, kiuj reagis, 33 (56,9%) respondis per *jes*, 16 (27,6%) per *ne* al tiu demando, aliaj respondis nek nek (aŭ nek jes, nek ne), dubis, ne sciis kiel respondi aŭ rifuzis la respondon. Inter la 122 viroj, kiuj reagis, 72 (59%) respondis per *jes*, 34 (27,9%) respondis per *ne*, aliaj respondis nek nek, dubis, ne sciis kiel respondi aŭ rifuzis la respondon. Do entute: 105 (58,3%) el 180 respondis per *jes*, dum 50 (27,8%) *neis* la demandon.

Konkludojn kaj komenton mi persone dume ne volas fari. Ĉu tiu enketo estas utila kaj kiuj konsekvencoj el tiu rezulto estas eventuale "tirendaj", juĝu aliaj. Oni rajtas uzi tiun raporteton por komuniko en aliaj Esperanto-gazetoj. Bv. konfirmi al mi, en kiu gazeto aperis la koncerna publikigo.

Andreas Kuenzli, FD de UEA
(Berno, Svislando)

Jen la plej interesaj respondoj (eble iom reprezentaj por multaj aliaj respondintoj, kiuj ne sendis komenton, aŭ por aliaj kiuj tute ne respondis:
- Oni devas, unue, klarigi kion kompreni la vorton *venki*. Mi pensas ke estas pli produktema krei en esperanto, uzi la lingvon ol pridiskuti sian venkeblon. (Sudameriko)
- Esperanto jam venkis (orienta Eŭropo)

- Mi kredas al venko de E-o, sed eble ne "tute fina" (orienta Eŭropo)

- Laŭ mi Esperanto jam venkas, ĉar ĝi estas parolata tra la tuta mondo. Necesas do pluuzi ĝin. Ni ne esperu pri ia venko fina, kiu laŭ mi, igos Esperanton ne tio, kio ĝi estas nun. Konklude mi ne kredas je Fina Venko, ĉar la nuna stato de Esperanto estas tute bona. (Afriko)

- Mi kredas, ke finfine venkos Esperanto (Ĉinio)

- Mi ne povas respondi JES nek NE. Por esti sincera, mi devas diri MI NE SCIAS. Ciukaze mi ne kredas, ke la "fina venko" okazos dum mi ankoraŭ estas vivanta (mi jam estas 58-jaraga). Eble iam en la estonteco. (okcidenta Eŭropo)

- Mi ĉiam kredas en ia ´venko´ de esperanto, sed ne la fina venko kiel ofte prezentita. (okcidenta Eŭropo)

- Mia respondo estas NE, sed mi devas aldoni ke via demando estas dusignifa. Unue, ĝi povas signifi: "Ĉu vi kredas ke la fina venko okazos?" Due, ĝi povas signifi: "Ĉu vi kredas ke eventuala fina venko estus beno por la homaro?"

- Mi ne povas doni al vi la simplan "jes" aŭ "ne" kiun vi petis, ĉar kvankam mi agnoskas ke ne okazis "la fina venko" en la tradicia senco, mi ankoraŭ kredas ke ĝi iel povus okazi, kaj mi asertas, ke ne-tradicia fina venko jam okazis.

- Mi ne kredas je la fina venko en la tradicia senco, sed donas al ĝi eble 5-procentan ŝancon en la formo de EU-laborlingvo. Kaj tio signifus finon de la soci-kultura flanko de E, kiel ni konas ĝin nun.

- Kial vi perdas vian (kaj mian!) tempon kun tiaj bagatelaĵoj. 98 % de la loĝantaro (eĉ en Svislando) scias nenion pri la lingvo problemo kaj pri Esperanto (aù havas tute falsan ideon pri ĝi). Uzu vian tempon por informi, konsciigi ĉirkaŭ vi, en via vilaĝo, urbo aù regiono, montru la pluson, kiun Esperanto alportis en via vivo. Instigu kursojn en Universitatoj, multobligu viajn eksterlandajn kontaktojn pere de Esperanto. Riĉigu la Esperantan kulturon. Provizu la gazetaron per artikoloj, kie vi montros faktojn, kiuj interesos la legantojn. Agu por la akcepto de Esperanto en la Svisaj kaj Eùropaj ekzamenoj. Tiu esprimo "Fina venko" havas ian militistan "odoron", des pli, la vorto "kredi" donas al ĝi ion religian, kiu absolute ne taùgas !!!! Por mi tio absolute ne gravas. Kiel diras Claŭde PIRON, jam hodiaù, Esperanto donas al mi multe da ĝojo kaj plezuro.... (okcidenta Eŭropo)

- La debato pri la FV jam havas pli ol jarcenton da historio, kaj estas interese ke por multaj (i.a. mi mem) tio signifas ke ĉiu estu informita pri E-o kaj ties valoro, kaj li/ŝi havu la liberon eklerni ĝin aŭ ne. Do ke E-o estu plenrajta kaj efika komunikalternativo. (Sudameriko)

- Mi opinias ke Esperanto similas por la lingvoj al dekeca sistemo por la matematikoj. Do, iam, Esperanto rolos la rolon pro kiu ĝi estis kreita. Sed kiam? Certe ne dum mia vivo bedaŭrinde. La sola kondiĉo por ke tia "fina venko" fiaskus, estus ke alia genio kreus pli bonan lingvan aferon ol Zamenhof, ĉu? (okcidenta Eŭropo)

- Mi ne kredas je tiu demando! :-) Ne, mi ne kredas je la "fina venko" - mi laboras por almenaŭ "laŭeble maksimuma venko"... (Sudameriko)

- Estus interese unue diskuti pri "kiam, kial, kiel, en kiuj kampoj unue". (okcidenta Eŭropo)

- Mi okupigas per Esperanto 53 jarojn en multaj funkcioj. Cu Vi opinias, se mi ne kredus je "fina venko", ke mi tiel longe restus fidela al Esperanto? Tamen mi scias, ke mi jam ne vivos, kiam Esperanto venkos. (orienta Eŭropo)

- Mi deziras diri "jes", sed eĉ se ne okazos, la provo valoras. (Usono)

- Mia respondo estas NE, mi kredas je utila funkcio de esperanto por komunikado tra mondo sed ĝi ne povas venki pro ekonomiaj interesoj de ĉiuj unuopaj landoj en la mondo (tiel mi substrekas ke laŭ mi ne temas nur pri ekonomie fortaj landoj). (orienta Eŭropo)

- Ĉu vi kredas ke la homaro iam vivos en paco kaj justeco, do ke neniu vivos en malriĉeco? Laŭ mi tio estas demando en la sama senco de via demando. Mi inklinas al "NE" sed tio ne signifas ke oni rezignu al klopodoj en la bona direkto. (okcidenta Eŭropo)

- Nu, same estus, se vi postulus respondi per jes aŭ ne al la demando: "Ĉu vi ankoraŭ batas vian edzinon?" Do tial mi elektas komenti kaj ne respondi. ;-))) (orienta Eŭropo)

ODO AL PANJO BREŬGEL

Vendrede la 17an de marto 2006 okazis en la Verda Stelo prelego de Paul Peeraerts pri la inter-25-kaj-30a datreveno de la naskiĝo de Monato. Nicky, la deĵoranta kuirdiino, interpretis ĝin kiel festan okazon kaj zorgis pri eksterordinara Breŭgela festeno. Por ke la leganto sentu ĝisostan bedaŭron pro neĉeesto mi deziras priskribi ĝin. Ankaŭ ĉar mi pensas ke estus historia krimo ne konservi la memoron pri ĝi por la estontaro.

Atendis nin aperitivoj, varmaj kaj malvarmaj, de kvin diversaj specoj kaj ĉio en absoluta abundo: instigaj fromaĝbloketoj, krispitaj bakitaj ŝinkaĵoj, anŝofiŝetaj panpecetoj, minipanskatoletoj delicsaŭcaj, ĉeriztomatetoj varmaj plenigitaj per viando kaj fromaĝsaŭco.

Estis sufiĉe da tempo por apetitigo kaj tiam venis luksega legomsuko kaj gigantaj viandobuloj kaj okulantaj ridantaj brunbakitaj varmaj paninsuletoj. Kaj en abundo! Estis sufiĉe da supo por tuta kompanio.

La ĉefplado.... fakte ne estis.... ĉar estis okplada servo. De post mia sankta komunio, en tempo de Julio Cezaro, mi ne plu travivis tian luksaĵon. La bazo eĉ estis duobla, estis rizo sed ankaŭ estis la flandraj famaj krokedoj terpomaj. Enkondukis la tuton asparaga plado kun ovaĵo flavsana. La viando estis meleagra, mi pensas, tute senigita de iu osta parto kaj brunkrusta kiel en plej apetitiga pentraĵo. Rondiris bovlo kun miksita acida salado, surbaze de paprikoj, la malamikoj de Cor, unu el niaj kutimaj kuiristoj.... sed tio tamen estis la sola plado, kiun li lasis netuŝita! Sekvis florbrasiko en blanka saŭco. Ankaŭ cirkulis brokolo kun karotoj, en bela simbiozo de ruĝo-oranĝo, alloga kaj bongustega. Ne mankis la flandra cikoreo en fromaĝa saŭco. Sendube mi ankoraŭ forgesas iun pladon, kiu ne atingis min. Neniu kuraĝis rifuzi aŭ rezigni, ĉar ĉiu timis la Breŭgelan kutimon... ke la unua rezignanto estu metata nudpostaĵe meze en granda telero da rizkaĉo!

Ĉiuj viroj jam zorge ŝovis sian pantalonzonon kelkajn centimetrojn malsupren ĝis la nuntempa moda alteco. Ridado kaj amuza parolado abundis, ĉar "Tablo kovrita faras amikojn" jam diris Zamenhof. Tamen atendis ankoraŭ unuaklasa deserto: du pecojn da torto, kun peceto da belga ĉokolado, glaciaĵbulbo nukseta kaj varma duona freŝa (nesekita do, nekonservita) figo. Por forigi eventualajn aerbulbetojn en la digesta sistemo venis kafo, aŭ se dezirata teo, kun ankoraŭ ĉokolado kaj kuketoj.

Mi havis la intencon kantigi la ĝuintojn dankkanton al la kuirdiino, sed intertempe jam urĝe kaj iom konfuze alvenis la prelegtempo. Eble pro tio ni, barbaroj, eĉ ne dece dankis la mastrinon kaj mi tiom hontas pri tio ke mi deziras skribe fari ĝin kaj mi supozas ke la kunsuferantoj akordiĝos kun mi. Pro tia travivaĵo jam valoris mia esperanto-lernado. Ĉeestis, cetere, deko da naciecoj inter la deksesopa manĝantaro kaj spektantaro: ĉeĥino, germaninoj, argentinanoj, polino, nederlandano... ktp. Sendube la eksterlandanoj iros hejmen kun la konvinko ke ni vivas en lando de lakto kaj mielo. Kara Nicky, via nomo estu per oraj literoj notita en la historio de la Verda Stelo!

Malgraŭ tio ĉio... Paŭl sukcesis dum pli ol unu horo kaj duono kapti la intereson kaj atenton de la ĉeestantoj (neniu endormiĝis) pri la krizoj kaj aventuroj de nia kara Monato. Kaj post la paŭzo sekvis ankoraŭ interesa prelego pri Argentinio, far' vizitanta paro.

Bonan apetiton! kaj sanigan disgeston!

pds

La homo verŝajne ĉiutage havas okazon, en Emmendingen kaj Gundelfingen[1] same kiel en Amsterdam meditadi, se li volas, pri la nedaŭremo de ĉiuj teraj aferoj, kaj kontentiĝi pri sia sorto, eĉ se ne multaj rostitaj kolomboj flugadas por li en la aero. Sed tra plej stranga ĉirkaŭvojo iu germana metihelpanto venis en Amsterdam per eraro al la vero kaj al ĝia ekkono. Ĉar post kiam li venis en tiun grandan kaj riĉan komercurbon plenan de belegaj domoj, balanciĝantaj ŝipoj kaj negocemaj homoj, tuj trudiĝis granda kaj bela domo en liajn okulojn, tia, kian li dum sia tuta migrado de Tuttlingen al Amsterdam ankoraŭ ne estis vidinta. Longtempe li rigardadis kun miro ĉi tiun altvaloran konstruaĵon, la ses kamentubojn sur la tegmento, la belajn listelojn kaj la altajn fenestrojn, pli grandajn ol hejme la pordo de la patra domo. Fine li ne povis ne alparoli iun preterpasanton. "Bona amiko", li alparolis lin, "ĉu vi ne povas diri al mi, kiel oni nomas la sinjoron, al kiu apartenas tiu ĉi mirbela domo kun la fenestroj plenaj de tulipoj, stelfloroj kaj levkojoj?"

Sed la viro, kiu supozeble havis pli gravajn farendaĵojn kaj malfeliĉe komprenis tiom de la germana lingvo kiom la demandinto de la holanda; nome neniom, diris mallonge kaj abrupte:
"Kannitverstan", kaj preterrapidis.

Tio estis nur unu holanda vorto aŭ tri, se oni bone pripensas, kaj signifas germane: Mi ne povas vin kompreni. Sed la bona fremdulo kredis, ke ĝi estas la nomo de la pridemandita viro. Devas esti riĉega viro, sinjoro Kannitverstan, li pensis pluirante. Tra unu strato en alian fine li atingis la golfon kun la nomo "Het Ij", aŭ germane: La Ipsilono. Jen staris ŝipo ĉe ŝipo kaj masto ĉe masto, kaj komence li tute ne sciis, kiel sukcesi per siaj du solaj okuloj sufiĉe vidkapti ĉiujn tiujn mirindaĵojn kaj observadi, ĝis fine altiris lian atenton ŝipego antaŭ nelonge alveninta el Orienta Hindujo kaj ĝuste nun malŝarĝata. Jam staris longaj vicoj da kestoj kaj pakaĵoj unu sur kaj apud la alia sur la kajo. Sed ĉiam ankoraŭ pliaj estis elrulataj kaj bareloj plenaj de sukero kaj kafo, de rizo kaj pipro inter ili. Longtempe rigardinte li fine demandis viron, kiu ĝuste portis keston surŝultre, kiel nomiĝas la feliĉulo, por kiu la maro allandigas ĉiujn ĉi komercaĵojn.

"Kannitverstan", estis la respondo.

Jen li ekpensis: Haha, ĉu de tie klariĝas? Ne mirinde, al kiu la maro tiajn riĉaĵojn albordigas, tiu facile povas enmondigi tiajn domojn kaj metigi tiajn tulipanojn en orumitaj vazoj antaŭ la fenestrojn. Nun li reiris, farante tre malgajan meditadon en si mem pri tio, kia malriĉa diablo li estas inter tiom da riĉuloj en la mondo. Sed dum la penso: -- Se mi mem ankaŭ unu fojon estus tiel bonŝanca, kiel tiu sinjoro Kannitverstan --, li turnis sin ĉirkaŭ angulo kaj ekvidis funebran procesion. Kvar nigre volvitaj ĉevaloj tiris same nigre tegitan funebran veturilon malrapide kaj malĝoje, kvazaŭ ili scius ke ili kondukas mortinton en lian ripozon. Longa procesio da amikoj kaj konatoj de la mortinto sekvis, paro post paro, vestitaj per nigraj manteloj, kaj mutaj. Malproksime tintetadis soleca sonorileto.

Nun kaptis nian fremdulon melankolia sento, kiu mankas ĉe neniu bona homo, kiam li vidas funebran procesion, kaj li restis staranta, pie kun la ĉapelo en la manoj, ĝis ĉio preterpasis. Sed li

alproksimiĝis al la lasta en la irantaro, kiu ĝuste tiam estis mallaŭte elkalkulanta, kiom li povus gajni je sia kotono, se la funtocento plikostiĝus je 10 guldenoj, ekprenis lin delikate ĉe la mantelo kaj petis lin bonkore pri senkulpigo.

"Supozeble ankaŭ estis bona amiko de vi", li diris, "ĉi tiu, al kiu sonas la sonorileto, ĉar vi kunpaŝas tiel malĝoja kaj pensema."

"Kannitverstan!" estis la respondo. Tiam kelkaj grandaj larmoj falis el la okuloj de nia Tuttlingenano, kaj subite fariĝis peza kaj denove malpeza lia koro.

"Bedaŭrinda Kannitverstan", li kriis, "kion vi havas nun el via tuta riĉeco? Tion, kion ankaŭ mi havos el mia malriĉeco: mortveston kaj lintukon kaj el ĉiuj viaj belaj floroj eble rosmarenon sur la malvarma brusto, aŭ ruton. Kun ĉi tiuj pensoj li akompanis la mortinton, kvazaŭ li apartenus al li, ĝis la tombo, vidis, kiel malsupreniĝis la supozita sinjoro Kannitverstan en sian ripozejon, kaj estis kortuŝita de la holanda ĉetomba prediko, de kiu li eĉ vorton ne komprenis pli ol de kelkaj germanaj, kiujn li ne atentis. Fine li ree foriris kun la aliaj, malpezakore, manĝis en gastejo, kie oni komprenis la germanan lingvon, kun bona apetito pecon da Limburga fromaĝo, kaj kiam li iam denove rehavis melankoliajn sentojn, ke tiom da homoj en la mondo estas tiel riĉaj kaj li tiel malriĉa, li repensis nur pri la sinjoro Kannitverstan en Amsterdam, pri lia granda domo, pri lia riĉa ŝipo kaj pri lia malvasta tombo.

(Tradukis el la germana: Joseph F. BERGER)

Noto:
[1] Sud-baden-würtembergaj urbetoj.

Belangstelling machinevertaling neemt toe
Elke organisatie heeft tegenwoordig een goed uitgebouwde website, maar slechts weinigen zijn in staat hun site in een groot aantal talen aan te bieden, laat staan regelmatig bij te werken. Dit is één van de redenen waarom de belangstelling voor vertaling via computer opnieuw toeneemt. (www.fcw.com, 23.1.2006 , via Taalpost)

Tweetalige kinderen denken sneller
Uit een doctoraatsonderzoek van Katrien Mondt blijkt dat kinderen die tweetalig zijn de meeste taken sneller uitvoeren. Kinderen die van huis uit tweetalig zijn hebben nog betere resultaten dan 'schooltweetaligen'. Dit is een extra reden om reeds vanaf jonge leeftijd tweetalig onderwijs te geven. (Metro, 14.2.2006, http://aivpc41.vub.ac.be/standpunten/uploads/talen.pdf)

Talen bedreigd
Volgens Unesco, in een persbericht ter gelegenheid van de zesde internationale dag van de moedertaal, is de helft van de 6000 talen met uitsterven bedreigd. Gemiddeld verdwijnt om de twee weken een taal. (Metro-F, 22.2.2006)

Meer dan de helft van de Europeanen spreekt meerdere talen
Volgens de Eurobarometer van 21.2.2006 kan de helft van de (toekomstige) EU-burgers zich in het Engels verstaanbaar maken, een derde in het Duits en een kwart in het Frans. Slechts 20 % van de Europeanen is bezig met het leren van een bijkomende taal; tijd, motivering en geld zijn obstakels. (Metro-N, 22.2.2006)

Polyglot
De tweetalige basisschool Polyglot uit de taalgrensgemeente Spiere-Helkijn is op korte tijd een mastodontschool met meer dan 450 leerlingen geworden. Tijdens de krokusvakantie werd verhuisd naar nieuwe lokalen, die alweer te klein zijn. Om de verkeersoverlast binnen de perken te houden is een 'ploegensysteem' uitgewerkt voor kinderen die met de auto gebracht en afgehaald worden. (Het Volk, 25.2.2006)

Tolkentelefoon
De Vlaamse Regering geeft een subsidie van 610.000 euro aan Babel, de Vlaamse Tolkentelefoon vzw, voor het werkingsjaar 2006. Wanneer een Nederlandsonkundige zich aanmeldt op het gemeentehuis, kan de bediende van de dienst bevolking de tolkentelefoon in Brussel bellen. Die verbindt dan de juiste tolk door die vervolgens via de telefoon tolkt tussen de bediende en de Nederlandsonkundige. (Persbericht Vlaamse Regering, 13.3.2006)

Opleidingscheques
Van 11 januari tot 28 februari 2006 heeft de Waalse regering 7.502 opleidingscheques voor taalvorming uitgegeven. De vraag naar cheques om Nederlands te leren is het grootst. (Metro, 20.3.2006)

ESPERANTO

Rusland
Eind februari 2006 was er volop aandacht voor Esperanto in de Russische media. Aanleiding was de start van een televisieserie die zich deels afspeelt in een Esperantoclub in de jaren 1920. (ret-info)

Scienca Revuo
Op http://www.eventoj.hu/steb/ staat een index (volgens UDC) van wetenschappelijke artikelen die in het Esperanto verschenen zijn. Onlangs werd hieraan de inhoud van Scienca Revuo, het belangrijkste nog verschijnende wetenschappelijk tijdschrift in het Esperanto, voor de jaren 1949 tot 2000 aan toegevoegd. De reeks werd ook aangevuld met bijdragen van de wereldcongressen van vorige jaren, o.m. over XML, wijn, fotografie.... (ret-info)

Esperanto, Ido en Interlingua
Het aantal kunsttalen is niet te tellen en er komen er voortdurend bij. Ido en Interlingua zijn, naast Esperanto, echter de meest bekende. Een tabel die deze drie vergelijkt staat op http://eo.nitobe.info/ld/lingvoj/planlingvoj.php.

Enquête
Het Oostenrijks blad 'Der Standard' hield midden maart 2006 een enquête over de vraag welke vreemde taal elke Europeaan zou moeten kennen. Esperanto kreeg 47,1 %, Duits 20,8 %, Engels 18,9 % en Frans 4,2 %. 6 % vond dat de kennis van de eigen moedertaal volstaat. (http://derstandard.at/?url=/?

id=2375931) Overigens is bij die gelegenheid een nieuwe plantaal opgedoken: Atlango, http://www.vido.net/atlango/.

Geschiedenis
Op 27 februari 2006 startte aan een Chinese hogeschool de eerste cursus 'Geschiedenis van het Esperanto', met een leerboek gebaseerd op 'Evolua Historio de Esperanto' van L. Zhengkun en S. Yunsheng. (UEA, M . Sikosek)

Catalogus van Esperanto-artikelen
Op basis van het werk van Tom Arbo Hoeg en andere Noorse esperantisten werd een catalogus gemaakt van artikelen uit Esperanto-tijdschriften. Op dit ogenblik zijn er 3895 artikelen uit 74 tijdschriften van de vorige eeuw in opgenomen. De index kan geraadpleegd worden op http://uea.org/dokumentoj/artikoloj.php. (ret-info)

Netwerken in Esperantoland - een nieuwe benadering.

Op 11 december 2005 werd een Esperantoclub opgericht binnen de internetpagina's van *Ecademy*, een sociale club voor zakenmensen, die wereldwijd inmiddels een 70.000 leden telt.

Wat is een netwerk? Eigenlijk heeft iedereen het: familie, vrienden, relaties, iedereen die je kent, behoort tot je netwerk, meestal onbewust, zonder dat het een doel is op zich. Esperanto-sprekers zijn per definitie goede netwerkers. Zij bouwen - vaak internationaal - een grote kring van vrienden en kennissen om zich heen.

Van de vele zakenclubs die op het internet te vinden zijn is *Ecademy* de meest sociale. De onderlinge relaties zijn vaak sterk persoonlijk getint, wat nog versterkt wordt door de regelmatig georganiseerde bijeenkomsten buiten het internet om. Ieder lid maakt een persoonlijk profiel aan in 50 kernwoorden. Dit schept de mogelijkheid gelijkgezinden te vinden. Zo kun je bijvoorbeeld iedereen opzoeken die "Esperanto" heeft vermeld.

Esperanto club op *Ecademy*
De Esperantoclub op *Ecademy* heeft de volgende doelstellingen:

- Informeren van *Ecademy*-leden over het bestaan en het nut van Esperanto;
- Informeren van esperantisten over het bestaan en het nut van *Ecademy;*
- Leden samenbrengen, amuseren, informatie uitwisselen en eventueel zaken doen.

Inmiddels heeft de club een tiental leden - vooral uit *Ecademy* afkomstig. De voertaal is zowel Engels als Esperanto. Momenteel is er vooral behoefte aan meer leden uit de Esperantobeweging, teneinde het evenwicht tussen *Ecademy*-leden en esperantisten te herstellen. Om succes als club te hebben zullen we moeten laten zien dat Esperanto binnen *Ecademy* functioneert.

Er is een gratis basislidmaatschap dat o.m. de mogelijkheid geeft om nieuwsbrieven te ontvangen, een profiel aan te maken, bijeenkomsten te bezoeken en het netwerk te doorzoeken. Voor uitgebreidere mogelijkheden wordt een bijdrage gevraagd. Meer informatie of rechtstreeks inschrijven in de Esperantoclub van *Ecademy* kan via:
http://www.ecademy.com/account.php?op=signup&c=3200&xref=89229

Enige kennis van het Engels is wel gewenst, aangezien deze pagina (nog) niet beschikbaar is in het Esperanto.

Gedurende de eerste twee weken van je gastlidmaatschap heb je de mogelijkheden van een zgn. *Powernetworker* en kun je een onbeperkt aantal contacten in je netwerk plaatsen. Daarna val je automatisch terug naar het gratis basislidmaatschap, of kun je kiezen voor een betalend lidmaatschap.

Voor vragen hierover kun je terecht bij Rob Ebenau, rob@cdline.be, Tel:. 03/633.15.35, Skype: roeben2934

De gegevens over de clubprogramma's moeten op de redactie toekomen vóór de 1ste van elke even maand. Laattijdige programmawijzigingen kunnen naar de redactie worden gestuurd en worden op de INFO-pagina opgeslagen, zodat men via het internet het juiste programma kan opvragen.

ANTWERPEN – Groep "Esperanto-Antwerpen"
www.geocities.com/esperanto_antwerpen

Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.15 uur. Iedereen is welkom.

Vrijdag 28 april: Rapporten over de PSI-bijeenkomst in Duitsland van enkele deelnemers
Vrijdag 5 mei: Jonathan Moylan (een jonge Australiër), over fundamentalisme in Australië en elders
Vrijdag 12 mei: Stefan Maul -hoofdredacteur van Monato- over zijn boek: "El verva vivo ĵurnalista"
Vrijdag 19 mei: Wim De Smet: het "Universala Kongreso de Esperanto" in 1911 te Antwerpen
Vrijdag 26 mei: Conversatieavond
Vrijdag 2 juni: Ontmoetingsavond van Movado sen Nomo: nadere kennismaking en gedachtenwisseling over mogelijke initiatieven"
Vrijdag 9 juni: Carsten Mischke, een jonge Duitse esperantist, komt spreken over Viëtnam.
Vrijdag 16 juni: Ivo Durwael over NLP: wat is dat? Kan een gewone burger hier iets mee doen?
Vrijdag 23 juni: Fabien Van Mook: Terminologie binnen en buiten de Esperanto-wereld
Vrijdag 30 juni: Simon Allewaert: De Arabische taal - een kennismaking NEDERLANDSTALIGE VOORDRACHT!

Meer details over het programma kan je vinden op de webpagina's van FEL, op het programmabord in het clublokaal of in het informatiekastje aan de voordeur. Of telefonisch via 03 234 34 00.

BRUGGE – Paco kaj Justeco

Zondag 14 mei: **Cultuurkuren 2006.** Van 14 tot 22u stellen tientallen culturele verenigingen van Brugge zich voor aan het publiek in het nieuwe Concertgebouw op 't Zand. Bezoekers kunnen voor 1 euro alle optredens bijwonen en stands bezoeken. **Paco kaj Justeco** zal er aanwezig zijn met een stand. Wie wil meewerken of ons komen bezoeken is natuurlijk van harte welkom!
Info bij Johan.Van.Eenoo@skynet.be

Zaterdag 17 juni: bezoek aan Damme. Samenkomst om 11u aan de kerk van Sint-Kruis (te bereiken met bus 6 of 16 vanaf het station van Brugge), meer bepaald aan het bushokje richting Damme. We nemen daar de belbus naar Damme. Na een korte wandeling in het centrum nuttigen we rond 12u30 een middagmaal in 'De Damsche Poort' (Kerkstraat 29). Na het middagmaal staat er een bezoek aan het **Tijl Uilenspiegelmuseum** op het programma, en daarna keren we met de **raderboot 'Lamme Goedzak'** terug naar Brugge. Meer details zullen eind mei te verkrijgen zijn bij Heidi Goes, Heidi_Goes@yahoo.com, 050/675178.

BRUSSEL – Esperantista Brusela Grupo
http://users.belgacom.net/EBG

Opgelet: nieuwe vergaderplaats: gebouw Van Maerlant, op de hoek van de gelijknamige straat en de Belliard-straat, tegenover het Leopoldpark, dicht bij metrostation Maelbeek. Aangezien dit gebouw tot de Europese Instellingen behoort, is er een vrij strenge controle. Bezoekers gelieven zich op voorhand aan te melden.
Info: Hélène Falk, Eikenlaan 7, 1640 Sint-Genesius-Rode, tel.: 02 358 42 14, helene.falk@skynet.be

Om per e-post op de hoogte gehouden te worden van de activiteiten van de Brusselse groep, stuur je een leeg berichtje naar: esperanto-en-bruselo-subscribe@yahoogroups.com.

GENT – La Progreso
http://www.esperanto.be/gent

Clubhuis: "La Progreso", Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77.

Vrijdag 28 april, 20u00: Monique Caestecker brengt ons een boeiend verhaal over "Het land van de groene geesten" (Birma).
Zaterdag 20 mei: Jaarlijkse zoektocht door Gent met als thema "Gentse Hutsepot" met gratis boottocht. Bijdrage zoektocht: 2,5 euro, zoektocht + broodmaaltijd = 10 euro (5 euro voor kinderen).
Inschrijven voor de maaltijd **vóór 11 mei**.
Zondag 18 juni: Uitstap naar Londerzeel, bezoek aan Hof ter Winkelen, comité Jean Pain.
(meer informatie volgt op www.esperanto.be/gent)

Boekenavond: Woensdag 10 mei van 19.00 tot 21.00 uur
Cursus voor beginners: elke dinsdag van 19.00 tot 21.00 uur tot 24/01/06 in het clublokaal.

KALMTHOUT – La Erikejo
http://users.pandora.be/La.Erikejo/Index.htm

Bijeenkomsten vinden telkens plaats vanaf 20 uur in

het Parochiecentrum van Heide (achter de kerk, vlakbij het NMBS-station *Heide)* tenzij anders vermeld.

donderdag 18 mei: Lode Van de Velde over Cryptogrammatica (ipv Denise Parente).
donderdag 15 juni: Jaarlijkse wandeling. Dit jaar leidt Wim De Smet ons door de Kalmthoutse heide. Samenkomst om 20 u aan het station van Heide, waar we wachten op diegenen die met de trein komen van 19u41 in Antwerpen-Centraal. We rijden dan met wagens naar de grote parking van de heide, 2 km verder, waar we om 20.15 u opnieuw verzamelen.
donderdag 20 juni: Jaarlijkse 'terasa vespero'. Dit jaar verkiezen we om gezamenlijk een pint te gaan drinken in het nieuwe stationscafé van Heide, Het Loket. Aanvang voor de levensgenieters om 20u.

Info: Wim De Smet, Hertendreef 12, 2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49, e-post: wma.desmet@belgacom.net

KAPELLE – Esperanto-Grupo "Meza Zelando"
Voor onze avonden, de laatste vrijdag van de maand om 19.30 u., worden we telkens bij een ander clublid te gast ontvangen. Inlichtingen over programma en plaats van samenkomst bij Sally en Dies Krombeen, tel.: (0113) 34 15 63 of Rie en Kees Dentz, tel.: (0118) 61 48 34.

KORTRIJK – ROESELARE – TIELT
Koninklijke Esperantogroep La Konkordo
esperanto.kortrijk@esperantoland.org
Opgelet: Nieuwe locatie voor onze activiteiten: Erfgoedhuis zaal 2, O.L.Vrouwstraat 45 te Kortrijk tel. 056 27 74 24. Elke vierde dinsdag van iedere maand (met uitzondering van juli en augustus). De derde dinsdag indien de vierde een feestdag is.

Voor inlichtingen: Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96 / Piet Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30. Bezoekers van andere clubs melden bij voorkeur hun komst. Dit laat ons toe hen beter te ontvangen en hen te verwittigen bij verandering van locatie.

De **stadsbibliotheek van Kortrijk** beschikt over een uitgebreid **Esperantofonds**. Er is gelegenheid dit fonds te bezoeken. Geef een seintje aan Daniëlle Demeyere, bibliothecaris tel. 056-27 75 00 (algemene balie). Of stuur een berichtje naar Daniëlle.Demeyere@kortrijk.be.

LEUVEN - Esperanto 3000
http://www.esperanto.be/esperanto3000

Zoals steeds gaan al onze activiteiten door in het Cultureel Centrum, Brusselsestraat 63, Leuven. Voor de meest recente informatie over ons programma kan je steeds terecht op onze webpagina.

woensdag 12 april: Vespero 3000: Eddy Raets: "Renkonto kun Murphy kaj aliaj propraj verketoj" 19.30 - 22.00
woensdag 10 mei: Vespero 3000: Algemene ledenvergadering met aansluitend: Frans Croon vertelt adhv foto's over KALININGRAD -Königsberg. 19.30 - 22.00

Vervolgcursus Esperanto (conversatiecursus met grammaticagedeelte) gaat door op *woensdagen 26 april en 24 mei*, van 20-22u.

Info: Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12. E-post: rogergoris@versateladsl.be

LIMBURGSE ESPERANTO-VERENIGING (LEV) (met zetel in PEER)
http://users.skynet.be/sky53810/

Elke eerste donderdag van de maand : vergadering, voordracht of conversatie in Esperanto

Andere donderdagen: Esperantocursus. (Begeleiders: Jan Doumen en Henri Schutters)

In Cultuurcentrum "'t Poorthuis" Zuidervest te Peer, elke donderdag van 20 u. tot 22 u.

LONDERZEEL
Cursus voor beginners elke maandag 19-21 u, en voor gevorderden elke donderdag van 20-22 u. in Hof ter Winkelen.
Informatie: Frederik Vanden Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. of: J.P. Fertinel, Haan 47, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 300 652.

OOSTENDE – La Konko
Inlichtingen: Marc Cuffez, voorzitter : 0486 362365 ('s avonds), Else Huisseune, secretaris : 0473 528418 ('s avonds), Flory Witdoeckt, ondervoorzitter : 059 270914 (dag)

Zaterdag 13 mei, 11 tot 16u: Het grote leerplein: een markt over leren en onderwijs. Dit jaar op het plein vóór de Bibliotheek 'Kris Lambert', met om 14u30 een optreden van de **Oostendse zangeres Lucy Loes** die een paar liedjes **in het Esperanto zal zingen**.
Maandag 12 juni om 19u : voordracht over China (Marc Cuffez)
Maandag 26 juni om 19u : afsluiting werkjaar

Gespreksavonden: maandagen 8 en 22 mei, 19u.
Cursus voor gevorderden : elke donderdag 14u30-16u30 - lesgever : Germain Pirlot.

La Konketoj
(Info: Els Huisseune tel 059 43 30 58)

TIENEN – La Hirundo
http://home.tiscali.be/lahirundo/

Elke dinsdag: 19u.-21u.: Basiscursus volgens de Cseh-metode. Elke laatste maandag: cursus voor gevorderden

Voor info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen. Tel.: 016 81 52 46 – Fax: 016 81 52 46.

TURNHOUT
Cursus voor gevorderden op dinsdag 9-11u. Dinamo/ Warande, Congoplein 1, Turnhout.

ROTTERDAM – Merkurio
Samenkomst de 1ste en 3de woensdag – uitgezonderd in juli en augustus – om 19.45 u. in het Centra Oficejo, Nieuwe Binnenweg 176, Rotterdam.

RADIO-UITZENDINGEN
Voor een overzicht van de uitzendingen in Esperanto én een archief, surf naar: http://www.radioarkivo.org

ESPERANTO-AKTIVECOJ INTERESAJ POR FLANDROJ

Por superrigardo pri la Esperanto-aktivecoj en kaj ekster Flandrio; laŭ kronologia aranĝo:

http://users.telenet.be/esperanto/fleja/aktivecoj.htm

OSIEK-Premio 2005

Zoals vermeld in Horizontaal 215 (september-oktober 2005), werd de roman **Tarokoj kaj Epokoj** van Chris Declerck uitgeroepen tot Roman van het jaar 2004. Tijdens het afgelopen OSIEK-congres werd hem ook nog eens de OSIEK-prijs toegekend, ter waarde van 600 Euro. OSIEK staat voor Organiza Societo de Esperanto-Konferencoj en wil hiermee de organisatie van cultuur op een hoger niveau brengen.

AFRIKA OFICEJO: Nova teamo, nova ejo

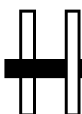
Komence de marto eklaboris la nova teamo de la Afrika Oficejo de UEA en Lokosao (Lokossa) en Benino, kie tiu ĉi agadcentro nun troviĝas en duĉambra ejo.

Komplete nova la teamo ne estas, ĉar unu el la dungitoj, la juna togolanda juristo Raoul Hounnake estas fakte veterano, kiu garantias kontinuecon en la funkciado de la Afrika Oficejo. Li laboris ankaŭ en la antaŭa sidejo de AO en Lomeo, Togolando, ekde 2000 ĝis la fino de 2004. En 1999 li laboris ses monatojn kiel volontulo en la Centra Oficejo de UEA spertiĝante pri administrado kaj la tutmonda movado por poste eklabori en la Afrika Oficejo. Li do nature estas nun la ĉefa oficisto de AO, kun la benina aktivulo Zinkpe Benoit kiel sia talenta kolego. Kvankam nova kiel oficisto, Zinkpe Benoit havas 20-jaran sperton pri movada aktivado. Raoul Hounnake parte laboras hejme en Lomeo, dum Zinkpe Benoit deĵoras tuttempe en la oficejo en Lokosao.

Ambaŭ afrikaj oficistoj de UEA respondecas rekte al la ĝenerala direktoro Osmo Buller. Ili estas en regula kontakto ankaŭ kun prezidanto Renato Corsetti kaj kun Jean Codjo, la kunordiganto de la Afrika Komisiono de UEA. Granda avantaĝo estas, ke la TEJO-estrarano pri afrika agado, François Hounsounou, loĝas en Lokosao kaj povas praktike ĉiutage helpi en la funkciado de la oficejo kaj asisti per konsiloj la dungitojn kaj la ĝeneralan direktoron. Krome, jam tradicie la Afrika Oficejo havas fidelajn kunlaborantojn ankaŭ ekster Afriko, kiuj gvidas komencantajn kaj progresantajn lernantojn de Esperanto. Informado pri Esperanto kaj organizado de instruado daŭre havas altan prioritaton en la oficeja taskaro, sed AO havas ŝlosilan rolon ankaŭ kiel plenumanto de la planoj kaj decidoj de la Afrika Komisiono de UEA. Pri la agado de AO kaj de la afrika Esperanto-movado ĝenerale oni povos informiĝi per la bulteno "Esperanto en Afriko" (antaŭe "Tr'Afrik'"), kiun AO redaktas.

Interesiĝantoj pri Esperanto ne mankas en Afriko. La kapabla teamo de la Afrika Oficejo estas plena de entuziasmo por kontentigi la petojn de siaj lernemaj samkontinentanoj. Mondonacoj al Fondaĵo Afriko estas tre bonvenaj por ebligi tiun laboron, sed bonvenas ankaŭ lernomaterialoj. La mondonacojn oni sendu al la Centra Oficejo en Roterdamo, dum lernilojn oni povas sendi rekte al:
Afrika Oficejo de UEA, BP 416, Lokossa-Mono, Respubliko Benino. La retadreso de AO estas <afrika.oficejo@uea.org>.

UEA ankaŭ petas, ke eldonantoj de Esperanto-gazetoj aldonu AO al siaj senpagaj ricevantoj.

Contactadressen in Vlaanderen

ANTWERPEN *Esperanto-Antwerpen,* p/a Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00, E-post: esperanto-antwerpen@esperanto.be
BRUGGE *Paco kaj justeco,* H. Goes, Vuldersstraat 93, 8000 Brugge, 050/675178, heidi_goes@yahoo.com
BRUSSEL H. Falck, Eikenlaan 7, 1640 St.-Genesius-Rode, tel. 02 358 42 14, E-post: helene.falk@skynet.be
GENT *La Progreso* Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77, E-post: gent@esperanto.be
KALMTHOUT *La Erikejo* W. De Smet, Hertendreef 12, 2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49. zie ook: users.pandora.be/La.Erikejo/Index.htm
KORTRIJK *La Konkordo* P. Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30. E-post: esperanto.kortrijk@esperantoland.org - Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96.
LEUVEN *Esperanto 3000* Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12. E-post: rogergoris@versateladsl.be.
LIMBURG *Limburgse Esperantovereniging* H. Schutters, Panhovenstraat 10, 3930 Peer, tel.: 011 63 55 92. E-post: henri.schutters@skynet.be.
LONDERZEEL Frederik Van den Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. E-post: comite.jean.pain@skynet.be.
OOSTENDE *La Konko* Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65 (gsm)
ROESELARE / **TIELT** zie KORTRIJK
TIENEN *La Hirundo* B. Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen, tel.: 016 81 52 46, e-post: bert.boon@skynet.be.
TURNHOUT Daniel Van Herpe, Koningin Fabiolalaan 2, 2360 Oud-Turnhout, tel.+fax: 014 45 13 29. E-post:dan.vanherpe@pandora.be

Contactadressen in Nederland

ALKMAAR Joh.Heijstra, Breedelaan 69, 1851 MB Heiloo, tel.(072) 5332344.
ALMELO G.C.A.M. Dercks, Molenstraat 20, 7607 AL Almelo. Tel. 0546 819403.
APELDOORN: Mevr. A. Schouten, Dintel 20, 733 MC Apeldoorn. Tel. 055 5332923.
BEVERWIJK *Stelrondo* R. Moerbeek, Zwaansmeerstraat 48, NL-1946 AE Beverwijk, tel.: (0251) 23 10 79.
DEN HAAG *Internationaal Esperanto-Instituut (IEI)* Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, tel.: (070) 355 66 77.
DEN HELDER *Esperanto-klubo Den Helder* , Kruiszwin 1205, NL-1780 LE Den Helder.
DEVENTER zie **ALMELO**.
EINDHOVEN R. Bossong, Floraplein 23, NL-5644 JS Eindhoven, tel.: (040) 211 41 62.
ENSCHEDE (NEJ-sekcio) De Vluchtestraat 1-402, NL-7423 BE Enschede, tel. (053) 433 26 40.
GRONINGEN *Esperantocentrum*, T.W.S. Mansholtstraat 25, NL-9728 MC Groningen, tel.: (050) 527 45 72 of (059) 849 14 88.
HAARLEM-HEEMSTEDE *Komprenado faras pacon* C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, NL-2014 EM Haarlem, tel.: (023) 524 57 13.
HELMOND Toine Gremmen, Nassaustraat 3, 5707 HL Helmond, tel.: (0492) 54 44 72.
'S HERTOGENBOSCH S. Bosga, Rijzertlaan 46, postbus 2141, 5202 CC 's Hertogenbosch.
HILVERSUM A.J. Middelkoop, Jonkerweg 11, NL-1217 PL Hilversum, tel.: (035) 624 33 20.
KAPELLE *Zelanda Esperanto-grupo* Sally en Dies Krombeen, Vijverstraat 3, NL-4421 AW Kapelle, tel.: (0113) 34 15 63 of (0118) 61 48 34.
LEIDSCHENDAM-VOORBURG: M.H. Erasmus-van Zadelhoff, Laan van Oostenburg 40, NL-2271 AP Voorburg, tel.: (070) 38635 29. E-post: marjet.erasmus@zonnet.nl
MIDDELBURG zie KAPELLE
ROTTERDAM *Merkurio* P. Schuil, Park Vossendijk 331, 3192 XG Hoogvliet, tel.: (010) 416 14 49.
TANEF/La Migranto Aad Demmendaal-o/d Brouw, Boekenrode 11, NL-3085 JA Rotterdam. E-post:a.m.demmendaal@planet.nl.
TERNEUZEN *Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo* J. den Toonder, Axelsestraat 6, 4537 AJ Terneuzen.
VOORBURG: zie Esperantogroep LEIDSCHENDAM-VOORBURG
WIJLRE Esperantogrupo Marnolando, Tienbundersweg 38, NL-6321 CR Wijlre, tel.: (043) 450 12 48.
ZAANDAM Esperantocentrum PB 433, NL-1500 EK Zaandam, tel.: (075) 616 69 31.

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo Frankrijklei, 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00, Fax.: 03 233 54 33. E-post: info@fel.esperanto.be. Internet: www.esperanto.be
Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging / Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00 E-post: fleja@esperanto.be.
ILEI-Belgio: Iwona Kocieba, Graaf de Fienneslaan 54, BE-2650 Edegem, iwona.kocieba@telenet.be
Esperanto Scoutsvereniging/Skolta Esperanto-Ligo (SEL) Stein Hautekees, St Gillisplein,17 B-3300 Kumtich- Tienen, stein.hautekees@advalvas.be Zie ook: www.lahirundo.yucom.be
Association pour l'Esperanto, p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, B-6001 Charleroi (Marcinelle). Tel.: + fax: 071 43 14 13. E-post: mardelforge@brutele.be.
Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorweg-esperantisten), Lucien De Sutter, Frère Orbanstraat 210, 8400 Oostende. Tel:059 50 18 25.
Esperanto-Nederland, Tulpstraat 110, 2841 AE Moordrecht (Nederland), Tel.: 0182-374058, E-post: sekretario@esperanto-nederland.nl.
Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: 00 31 10 436 10 44. E-post: uea@inter.nl.net.

Bestuursleden van FEL

Voorzitter: Ivo Durwael, Paul Gilsonlaan 5, 2650 Edegem, 03 440.30.92, ivo@fel.esperanto.be
Ondervoorz.: Frans Croon, Bukenstraat 16, 1910 Kampenhout, 016/65.59.44, frans.croon@kampenhout.be
Ondervoorz.: Flory Witdoeckt, Wittenonnenstraat 7, 8400 Oostende, 059/70.29.14, flory@witdoeckt.be
Penningm.: Remy Sproelants, Tumulusstraat 18, BE 3583 Paal-Beringen, t+f: 011/432010, respro@biz.tiscali.be
Secretaris: Lode Van de Velde, Hof Van Tichelen 20/3, 2020 Antwerpen, 03/899.08.73, lodchjo@yahoo.com
Bestuurslid: Walter Vandenkieboom, Wittenonnenstraat 7, 8400 Oostende, 059/70.29.14
Bestuurslid: Rob Ebenau, Mansionstraat 20, 2990 Wuustwezel rob.ebenau@pandora.be
Bestuurslid: Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk jean-pierre.allewaert@pandora.be
Bestuurslid: Bart Demeyere, Albert Dyserynckstraat 28, 8200 Brugge bart.demeyere@esperanto.be
Bestuurslid: Yves Nevelsteen, Koning Albertlaan 147, 9000 Gent. Tel. 09/3307156, yves.nevelsteen@telenet.be
Bestuurslid: Carsten Mishke, Boeretang 204 bus 39, 2400 Mol, Tel. 0496-051350, Carsten.MISCHKE@cec.eu.int